

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Ποιότητας Ζωής

ΠΟΡΙΣΜΑ

(ν. 3094/2003 "Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις", Αρ. 4 § 6)

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟ
Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ.

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Χρύσα Χατζή

Ειδικοί Επιστήμονες: Μεταξία Μαρτσούκου, Ζωή Ρώσσιου

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2008

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο διερεύνησης δύο αναφορών με θέμα την λειτουργία του Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ.¹, διαπίστωσε κενά και ασάφειες στον τρόπο χρηματοδότησης αυτού και, περαιτέρω, στον τρόπο χρηματοδότησης από αυτό περιβαλλοντικών δράσεων.

Συγκεκριμένα, η Ορνιθολογική εταιρεία, με την υπ' αρ. πρωτ. 11580/2006 αναφορά της, ζήτησε την διαμεσολάβησή μας καθώς δεν είχε απάντηση σε αιτήσεις της προς το Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ., με τις οποίες ζητούσε να πληροφορηθεί το ποσό που έχει εισπραχθεί κατά τα έτη 2004 - 2006 από τον φόρο καυσίμου και έχει αποδοθεί στο Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. καθώς και τον τρόπο απορρόφησης αυτού. Στην αναφορά αυτή συνενώθηκε και η υπ' αρ. πρωτ. 7930/2007 αναφορά της WWF Ελλάς με όμοιο περιεχόμενο (την άρνηση χορήγησης στοιχείων από το Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. σχετικά με το: α) ποιες περιβαλλοντικές δράσεις χρηματοδοτήθηκαν από το Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. κατά τα τελευταία έτη και β) το ύψος του ποσού που χορηγήθηκε σε κάθε δράση).

Νομοθεσία:

Το άρθρο 3 του Ν. 2242/1994 (παρ. 10) ορίζει ρητά ότι *«από τα έσοδα που εισπράττονται από τον επιβαλλόμενο ειδικό φόρο κατανάλωσης στη βενζίνη ... ποσό δραχμών πέντε (5) ανά λίτρο αποδίδεται ... στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων. Από το ποσό αυτό το πενήντα τοις εκατό (50%) αποδίδεται απευθείας στο Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. και διατίθεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων αποκλειστικά για την εκπόνηση μελετών, ερευνών, ανάθεση έργου με σύμβαση μίσθωσης, εκτέλεση έργων, προμήθεια υλικών, οργάνων και μέσων που συμβάλλουν στην εν γένει προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος, την κατάρτιση, προώθηση και εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων, δράσεων και παρεμβάσεων που κατατείνουν επίσης στην*

¹ Ειδικό ταμείο Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων

προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος, την ενημέρωση του κοινού σε θέματα περιβάλλοντος, την περιβαλλοντική εκπαίδευση, καθώς και την απόκτηση των αναγκαίων εκτάσεων για την εκτέλεση των πιο πάνω έργων. Το άλλο πενήντα τοις εκατό (50%) αποδίδεται απευθείας στη Γενική Γραμματεία Δημόσιων Έργων του υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και διατίθεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων για την κάλυψη μέρους της δαπάνης για την εκπόνηση μελετών και την εκτέλεση έργων που συμβάλλουν στην καταπολέμηση του νέφους και την απόκτηση των αναγκαίων εκτάσεων για την εκτέλεση των έργων αυτών»..

Η υπουργική απόφαση ΥΑ100840/9571/α/1994 (ΦΕΚ Β-967) διευκρινίζει και τον τρόπο απόδοσης στο Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. του ποσού αυτού που θα γίνεται από την «ΥΕΕ στο ΥΠΕΧΩΔΕ με την έκδοση σχετικού χρηματικού εντάλματος στον ΚΑΕ 3286...» ενώ προβλέπει και ανά τρίμηνο πληροφόρηση του Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. για τις ποσότητες κατανάλωσης των ανωτέρω πετρελαιοειδών.²

Ιστορικό:

Παρά τα προβλεπόμενα από τον νόμο, το Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ., στο υπ' αρ. πρωτ. 1019/02.10.2006 έγγραφό του, ενημέρωσε τον Συνήγορο του Πολίτη ότι ο φόρος καυσίμου «αποδίδεται απευθείας στο ΥΠΕΘΟ και δεν αποτελεί έσοδο του Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ.».

Με το υπ' αρ. πρωτ. 5944/ΔΕ-428/07.02.2007 έγγραφο της Διεύθυνσης Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, η εν λόγω Διεύθυνση μας πληροφόρησε ότι έως το 1996 ο σχετικός φόρος

² Το Υπουργείο Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας (Δ/νση Πετρελαϊκής Πολιτικής) παρέχει ανά τρίμηνο πληροφορίες για τις ποσότητες κατανάλωσης των ανωτέρω πετρελαιοειδών στη Γενική Γραμματεία Δημ. Έργων, στο Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ., στην Υπηρεσία Εντελλομένων Εξόδων του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. και στη Δ/νση Προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών.

αποδιδόταν όντως στο Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. βάσει της προαναφερομένης ΚΥΑ, από το 1997 όμως το Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. άρχισε να χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΣΑΕ 075). Ανέφερε επίσης ότι το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων **«δεν εισπράττει κανένα ποσό από τον επιβαλλόμενο ειδικό φόρο κατανάλωσης στη βενζίνη»**.

Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους όμως, στο οποίο ομοίως απευθυνθήκαμε για περαιτέρω διευκρινίσεις, με το υπ' αρ. πρωτ. 2/13360/21.03.2007 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Θησαυροφυλακίου και Προϋπολογισμού, ανέπεμψε τα ερωτήματά μας στην Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων «λόγω αρμοδιότητας». Δήλωσε όμως ότι **«τα έσοδα που προέρχονται από τον επιβαλλόμενο ειδικό φόρο κατανάλωσης στη βενζίνη ... διατίθενται στο Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. μέσω της ΣΑΕ 075»**, του κωδικού δηλαδή που η παραπάνω Διεύθυνση, στο προαναφερόμενο υπ' αρ. πρωτ. 5944/ΔΕ-428/07.02.2007 έγγραφό της, είχε αναφέρει ότι χρηματοδοτεί το Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. Όπως όμως ήδη μνημονεύθηκε πιο πάνω, στο ίδιο έγγραφο η Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων ανέφερε ότι το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων στο οποίο υπάγεται η ΣΑΕ 075 δεν εισπράττει κανένα ποσό από τον επιβαλλόμενο φόρο στη βενζίνη, κάτι που έρχεται σε αντίθεση με όσα διαλαμβάνονται στο έγγραφο του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Τις αντιφάσεις αυτές επισημάναμε σε συνεχείς επιστολές μας προς τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες (υπ' αρ. πρωτ. 11580/2006, 7930/2007.2.5/05.07.2007 και 11580/2006, 7930/2007/2.6/01.10.2007).

Συγκεκριμένα ζητούσαμε να ενημερωθούμε σχετικά με:

1. Νεότερες διατάξεις με τις οποίες ενδεχομένως έχει τροποποιηθεί ή καταργηθεί η ΚΥΑ 100840/9571/α/1994.
2. Τη διαδικασία σύμφωνα με την οποία ξεκίνησε το 1997 η χρηματοδότηση του Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

3. Την πραγματοποιηθείσα απορρόφηση εσόδων που προέρχονται από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης στη βενζίνη από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (στο οποίο υπάγεται η ΣΑΕ 075).

4. Τα ποσά που διατέθηκαν από το έτος 2004 μέχρι σήμερα στο Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων

Στα ερωτήματα αυτά δεν δόθηκε απάντηση. Τηλεφωνικές απόπειρες των χειριστριών της υπόθεσης να δοθούν διευκρινίσεις απέβησαν ομοίως άκαρπες.

Πρόσφατα όπως γνωρίζουμε, το Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. αποφάσισε τη δέσμευση πίστωσης στον προϋπολογισμό του ως επιχορήγηση σε περιβαλλοντικές οργανώσεις για τις δραστηριότητές τους.

Συμπεράσματα:

1. Η πρώτη αντίδραση του Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ., πριν ακόμα η Ορνιθολογική Εταιρεία και η WWF προσφύγουν στον Συνήγορο του Πολίτη, ήταν ότι οι πληροφορίες που ζητούσαν οι περιβαλλοντικές οργανώσεις με τις σχετικές αιτήσεις τους ήταν «οικονομικής φύσεως στοιχεία και δεν νοούνται ως «πληροφορίες σχετικές με το περιβάλλον» (έγγραφο του Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. με αριθμό πρωτοκόλλου 351/08.04.2005 προς WWF).

Η οδηγία 2003/4/ΕΚ για την πρόσβαση του κοινού στις περιβαλλοντικές πληροφορίες, η οποία ενσωματώθηκε στο εθνικό μας δίκαιο στις 17.03.2006 (ΦΕΚ 327 Β), προσδιορίζει το περιεχόμενο του όρου «περιβαλλοντική πληροφορία» με τη μεγαλύτερη δυνατή σαφήνεια και ευρύτητα. «Περιβαλλοντική πληροφορία» είναι κάθε μορφής πληροφορία σχετικά με την κατάσταση του περιβάλλοντος, τους παράγοντες, τα μέτρα και τις δραστηριότητες που το επηρεάζουν ή το προστατεύουν, με τις σχετικές οικονομικές αναλύσεις που χρησιμοποιούνται, καθώς και πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση της υγείας και της ασφάλειας του ανθρώπου. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει δικαίωμα πρόσβασης στις περιβαλλοντικές πληροφορίες που κατέχονται από τις δημόσιες αρχές ή για λογαριασμό των δημόσιων αρχών

χωρίς να επικαλείται την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος³.

Είναι σαφές ότι τα στοιχεία που ζητούσαν οι ως άνω περιβαλλοντικές οργανώσεις **εμπίπτουν στον ορισμό της περιβαλλοντικής πληροφορίας** και το Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. όφειλε να τα δώσει.

2.Είναι επίσης προφανές ότι **υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με το αν ο ειδικός φόρος κατανάλωσης στη βενζίνη αποδίδεται πράγματι στο Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. και, σε καταφατική περίπτωση, βάσει ποιου κωδικού**. Τα έγγραφα των εμπλεκόμενων υπηρεσιών αντιφάσκουν μεταξύ τους και προκύπτει ότι η διαδικασία που τηρείται για την χρηματοδότηση του Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. σαφώς αποκλίνει από τις οικείες διατάξεις (άρθρο 3 ν. 2242/1994 και ΥΑ 100/1994).

3.Τέλος, **υπάρχει απόλυτη αβεβαιότητα για τα ποσά που διατέθηκαν από το Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. τα τελευταία χρόνια για περιβαλλοντικές δράσεις** (ύψος αυτών και αποδέκτες) καθώς το Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. αρχικά αρνήθηκε ρητώς να χορηγήσει τα σχετικά στοιχεία και στην συνέχεια αυτό και οι λοιπές εμπλεκόμενες Διευθύνσεις του Υπουργείου Οικονομικών απέφυγαν να απαντήσουν στα ερωτήματα του Συνηγόρου του Πολίτη.

³ Ανακοίνωση Τύπου της 20^{ης} Μαρτίου 2006 με θέμα «Ενσωμάτωση των κοινοτικών οδηγιών 2003/4/ΕΚ και 2003/73/ΕΚ στο εθνικό μας δίκαιο» του Γραφείου Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων του Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε..